

EURÓPAI PARLAMENT

2004

2009

Plenárisülés-dokumentum

5.5.2009

B6-0262/2009 }
B6-0265/2009 }
B6-0266/2009 }
B6-0267/2009 } RC1

KÖZÖS ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az eljárási szabályzat 103. cikkének (4) bekezdése alapján előterjesztette:

- José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Marian-Jean Marinescu, Charles Tannock, Alexandru Nazare és Daniel Petru Funeriu, a PPE-DE képviselőcsoportja nevében
- Graham Watson, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Jelko Kacin, Karin Resetarits és Cristian Silviu Buşoi, az ALDE képviselőcsoport nevében
- Konrad Szymański, Wojciech Roszkowski, Adam Bielan és Inese Vaidere, az UEN képviselőcsoport nevében
- Marie Anne Isler Béguin és Elisabeth Schroedter, a Verts/ALE képviselőcsoport nevében

az alábbi képviselőcsoportok indítványainak helyébe lép:

- ALDE (B6-0262/2009)
- Verts/ALE (B6-0265/2009)
- UEN (B6-0266/2009)
- PPE-DE (B6-0267/2009)

a Moldovai Köztársaságban kialakult helyzetről

RC\783445HU.doc

PE423.174v01-00}
PE423.181v01-00}
PE423.182v01-00}
PE423.183v01-00} RC1

HU

HU

Az Európai Parlament állásfoglalása a Moldovai Köztársaságban kialakult helyzetről

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Moldovai Köztársaságról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen 2005. február 24-i, valamint az európai szomszédsági politikáról (ESZP) és a fekete-tengeri regionális együttműködésről szóló állásfoglalására,
- tekintettel az EU–Moldovai Köztársaság parlamenti együttműködési bizottság 2008. október 22–23-i ülésének zárónyilatkozatára és ajánlásaira,
- tekintettel a Bizottság 2004. évi stratégiai dokumentumára, beleértve a Moldovai Köztársaságról szóló országjelentést is,
- tekintettel a Moldovai Köztársaság és az Európai Unió közötti, 1994. november 28-án aláírt és 1998. július 1-jén hatályba lépett partnerségi és együttműködési megállapodásra,
- tekintettel a keleti partnerségről szóló, 2008. december 3-i, az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett bizottsági közleményre (COM(2008)0823),
- tekintettel az Európai Unió által a Moldovai Köztársaságnak az Európai Szomszédsági és Partnerségi Eszköz (ENPI) keretében nyújtott támogatásra, ideértve a „Választási támogatás a Moldovai Köztársaság számára” projektre vonatkozót, amely a Moldovai Köztársaságban megrendezendő szabad és tisztességes választások érdekében nyújtott pénzügyi támogatást,
- tekintettel a hetedik EU–Moldova együttműködési tanács által 2005. február 22-én elfogadott, az EU–Moldovai Köztársaság európai szomszédsági politikai (ESZP) cselekvési tervre, valamint a Moldovai Köztársaságról szóló éves előrehaladási jelentésekre,
- tekintettel az EU és a Moldovai Köztársaság által 2007-ben aláírt vízumkönnyítési megállapodásra,
- tekintettel a Moldovai Köztársaságban zajló, 2009. április 5-i parlamenti választásokra kirendelt nemzetközi választási megfigyelő küldöttség előzetes megállapításaira és az EBESZ/ODIHR választások utáni, a 2009. április 6–17. közötti időszakra vonatkozó jelentésre,
- tekintettel a francia, a cseh és a svéd külügyminiszter 2009. április 9-i, a Moldovai Köztársaság helyzetéről szóló közös nyilatkozatára,
- tekintettel az EU soros elnökségének 2009. április 7-i és 8-i, a Moldovai Köztársaság helyzetéről szóló nyilatkozataira,
- tekintettel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa 2009. április 27–28-i ülésének következtetéseire, valamint az EU soros elnökségével a Külügyi Bizottságban 2009. április 28-án e tárgyban folytatott eszmecsereére,
- tekintettel Javier Solana, az EU közös kül- és biztonságpolitikai főképviselőjének 2009.

április 7-i és 11-i, a Moldovai Köztársaság helyzetéről szóló nyilatkozataira,

- tekintettel Benita Ferrero-Waldner külügyi biztos 2009. április 6-i, 7-i és 11-i, a Moldovai Köztársaság helyzetéről szóló nyilatkozataira,
  - tekintettel a ENSZ moldovai képviselőjének 2009. április 12-i nyilatkozatára,
  - tekintettel az Európa Tanács 2002. április 24-i, 1280. sz. állásfoglalására,
  - tekintettel az Amnesty International által a Moldovai Köztársaságban az 2009. április 7-i események alatti és utáni helyzetről írt 2009. április 17-i „Moldova Memorandum” című dokumentumra,
  - tekintettel a 2009. április 26. és 29. között Moldovában látogatást tevő eseti küldöttségének jelentésére,
  - tekintettel eljárási szabályzata 103. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel az ESZP és a hamarosan beindítandó keleti partnerségi program elismeri a Moldovai Köztársaság európai törekvéseit és annak jelentőségét, hogy az ország történelmi, kulturális és gazdasági szempontból szorosan kötődik az Európai Unió tagállamaihoz,
- B. mivel az EU–Moldovai Köztársaság cselekvési terv célja a Moldovai Köztársaság politikai és intézményi reformjainak ösztönzése, ideértve a demokrácia és az emberi jogok, a jogállamiság, az igazságszolgáltatás függetlenségének és a média szabadságának, valamint a jószomszédi kapcsolatok területét is,
- C. mivel 2009 júniusára célul tűzték ki a Moldovai Köztársaság és az EU közötti új megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdését az EU-Moldova Együttműködési Tanácsban,
- D. mivel a Moldovai Köztársaság az Európa Tanács és az EBESZ tagja, és így elkötelezte magát a demokrácia tényleges előmozdítása és az emberi jogok tiszteletben tartása mellett, többek között a kínzások, bántalmazások és az egyéb embertelen és megalázó bánásmód megelőzése és az ellenük való fellépés területén,
- E. mivel 2009. április 5-én választások zajlottak a Moldovai Köztársaságban, és mivel ezeket az EBESZ/ODIHR nemzetközi választási megfigyelő missziója, valamint az Európai Parlament, az EBESZ parlamenti közgyűlésének és az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének képviselői is figyelemmel kísérték,
- F. mivel a választásokat megelőző időszakban komoly aggodalmak jutottak kifejezésre amiatt, hogy a közszolgálati médiát a kormány irányítja, megfélemlítik és zaklatják az ellenzéki vezetőket és a magánmédiát, valamint hogy az igazgatási erőforrásokkal a kormánypárt javára visszaélnek,
- G. mivel a külföldön élő moldovaiak száma 500 000 és 1 millió között van, és mivel az április 5-i választások előtt több, számos nem kormányzati szervezet és a moldovai diaszpóra egyesületei által aláírt kérelmet – többek között a 2009. februári, a moldovai elnöknek, a

parlament elnökének és a Moldovai Köztársaság miniszterelnökének címzett, a külföldön élő moldovaiakat választójoguktól megfosztó intézkedésekkel kapcsolatos kérelmet – nyújtottak be a moldovai hatóságoknak, amelyek azokat figyelmen kívül hagyták; mivel a Moldovai Köztársaság határain kívül igen alacsony (22 000) volt a moldovai szavazók száma,

- H. mivel a Dnyeszteren túli szakadár régió de facto hatóságai nagyszámú moldovai állampolgárt megakadályoztak abban, hogy részt vegyen a választásokon,
- I. mivel a nemzetközi választási megfigyelő misszió előzetes megállapításaiban arra a következtetésre jutott, hogy a választások számos nemzetközi normának és kötelezettségvállalásnak megfeleltek, azonban további előrelépésre van szükség annak biztosítása érdekében, hogy a választási folyamat mentes legyen mindenfajta nem megfelelő adminisztratív beavatkozástól, és hogy javítsák a közbizalmat,
- J. mivel az ellenzéki pártok és a „Koalíció 2009” nevű szervezet panaszt tettek amiatt, hogy az április 5-i választások során a szavazói jegyzékek és kiegészítő jegyzékek előkészítésekor, a szavazatszámolásakor és az eredmények összeállításakor súlyos szabálytalanságok történtek,
- K. mivel a szavazatok újraszámolását követően a választások végső eredményét a Központi Választási Bizottság 2009. április 21-én közzétette, az Alkotmánybíróság pedig 2009. április 22-én érvényesítette,
- L. mivel a választásokat követő eseményeket erőszak és a moldovai kormány által folytatott, durva megfélemlítési és zaklatási kampány jellemezte, ami kétségeket támasztott a moldovai hatóságok demokratikus értékek és emberi jogok melletti elkötelezettségét, illetve az e hatóságokba vetett közbizalom meglétét illetően,
- M. mivel a békés tüntetéseket a választások tisztaságával kapcsolatos kételyek és az állami – többek között a választási folyamatot irányító – intézményekkel kapcsolatos bizalmatlanság táplálta, és mivel a sajnálatos erőszakos és vandál cselekedeteket a hatóságok arra használták fel, hogy a civil társadalmat erőszakos és aránytalan válaszlépésekkel megfélemlítse, valamint hogy tovább korlátozza a moldovai polgárok eddig is igen ingatag alapvető jogait és szabadságjogait,
- N. mivel elfogadott tény, hogy legalább 310 személyt tartóztattak le és tartottak fogva; mivel a letartóztatottak közül egyeseket továbbra is börtönben tartanak fogva, és mivel a fogva tartottakat letartóztatásukkor a rendőrörsökön rendszeres bántalmazásnak vetették alá, amely mértéke alapján kínzásnak minősíthető,
- O. mivel a polgári személyek azonosítatlan rendőrségi egységek általi ütlegetése és indokolatlan letartóztatása látszólag nem a helyzet csillapításához, hanem önkényes elnyomó intézkedésekhez vezetett,
- P. mivel a moldovai hatóságok által elkövetett súlyos emberi jogi jogsértések, a civil társadalom képviselői és a tüntetők indokolatlan zaklatása és a jogállamiság, illetve a Moldova által is aláírt vonatkozó európai egyezmények semmibe vétele továbbra is folytatódik,

- Q. mivel Moldova kormánya azzal vádolta meg Romániát, hogy beavatkozott a választásokat követő tüntetésekbe, és kiutasította a román nagykövetet; mivel ezenkívül Moldova kormánya visszaállította a vízumkötelezettséget az EU e tagállamának polgárai számára,
- R. mivel hangsúlyozni kell, hogy nem derült fény olyan megalapozott jelekre vagy bizonyítékokra, amely alapján bármely uniós tagállamot az a vád érhetné, hogy felelős az elmúlt hetek erőszakos eseményeiért,
- S. mivel valódi, kiegyensúlyozott partnerség csak úgy alakítható ki, ha az közös értékeken alapul, különösen a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok és a polgári szabadságjogok tiszteletben tartása tekintetében,
- T. mivel keleti partnerségi programja révén az Európai Unió fokozottabb stabilitást, felelősségteljesebb kormányzást és gazdasági fejlődést próbál elérni a Moldovai Köztársaságban és a keleti határain fekvő többi országban,
1. hangsúlyozza az EU és a Moldovai Köztársaság közötti szorosabb kapcsolatok jelentőségét, és megerősíti, hogy továbbra is együttműködésre van szükség az európai kontinens fokozott stabilitásához, biztonságához és jólétéhez való hozzájárulás érdekében, valamint annak megelőzésére, hogy új törésvonalak jöjjenek létre;
  2. megerősíti azon elkötelezettségét, hogy folytassa a tartalmas és eredményközpontú tárgyalásokat a Moldovai Köztársasággal, azonban hatalmas jelentőséget tulajdonít annak, hogy a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartása tekintetében határozott rendelkezéseket vezessenek be, mindeközben hangsúlyozza, hogy a kapcsolatok további – többek között egy új, megerősített megállapodás révén való – megerősítését a moldovai hatóságoknak a demokrácia és emberi jogok melletti tényleges és kinyilvánított elkötelezettségétől kell függővé tenni;
  3. hangsúlyozza, hogy a nemzetközi demokratikus normák betartása a választási folyamat előtt, alatt és után igen fontos a Moldovai Köztársaság és az Európai Unió közötti kapcsolatok jövőbeli további fejlesztése szempontjából;
  4. határozottan elítéli a súlyos zaklatási kampányokat, az emberi jogok durva megsértését és a moldovai kormány által a parlamenti választások után elkövetett minden egyéb jogellenes tevékenységet;
  5. sürgeti a moldovai hatóságokat, hogy haladéktalanul vessenek véget valamennyi jogellenes letartóztatásnak és a kormányzati tevékenységet az országnak a demokráciát, a jogállamiságot és az emberi jogokat illető nemzetközi kötelezettségvállalásaival és kötelezettségeivel összhangban folytassák;
  6. különös aggodalmának ad hangot a jogellenes és önkényes letartóztatások, valamint a letartóztatott személyek emberi jogainak – különösen az élethez való jog, a fizikai bántalmazástól, embertelen vagy megalázó bánásmódtól, kínzástól vagy büntetéstől való mentességhez való jog, a szabadsághoz és biztonsághoz való jog, a tisztességes büntetőeljáráshoz való jog és a gyülekezési, az egyesülési és a szólásszabadsághoz való jog – gyakori megsértése miatt, valamint amiatt, hogy e jogtalanságok továbbra is folytatódnak;

7. hangsúlyozza, hogy nemzeti párbeszédet kell létrehozni a kormány és az ellenzéki pártok részvételével, amelynek határozott erőfeszítéseket kell tennie annak érdekében, hogy a Moldovai Köztársaságban alapvető javulás álljon be a demokratikus folyamatok és a demokratikus intézmények működésében, és haladéktalanul orvosolnia kell a nemzetközi választásmegfigyelő misszió megállapításaiban foglalt hiányosságokat;
8. hangsúlyozza azonban, hogy a Moldovai Köztársaságban igen nagyok a belső feszültségek, és ezért sürgős szükség van arra, hogy független vizsgálóbizottságot hozzanak létre az EU, az Európa Tanács kínzások megelőzésére létrehozott bizottsága, valamint független szakértők részvételével a vizsgálati folyamat pártatlanságának és átláthatóságának biztosítása céljából;
9. ragaszkodik ahhoz, hogy állítsák bíróság elé a fogva tartottak elleni brutális erőszakért felelős valamennyi személyt; ragaszkodik továbbá ahhoz, hogy a vizsgálóbizottság megállapításainak eredményeként hajtsanak végre a jogrendszert és a rendőrséget érintő valódi reformokat a Moldovai Köztársaságban;
10. kéri, hogy folytassanak külön vizsgálatot a választások utáni események során bekövetkező halálesetekkel, továbbá a fogva tartás ideje alatti nemi erőszak és a bántalmazásra vonatkozó valamennyi állítással, illetve a politikai indíttatású letartóztatásokkal – így például Anatol Matasaru és Gabriel Stati ügyével – kapcsolatban;
11. elítéli a moldovai hatóságok által újságírókkal, a civil társadalom képviselőivel és az ellenzéki pártokkal szemben folytatott zaklatási kampányt, különösen az újságírók letartóztatását és kiutasítását, az internetes oldalakhoz és a tévéállomásokhoz való hozzáférés megszakítását, a propaganda közszolgálati csatornákon való sugárzását és az ellenzéki képviselők közszolgálati médiához való hozzáféréseinek megtagadását; úgy véli, hogy e cselekedetek célja a Moldovai Köztársaság elszigetelése a belföldi és a nemzetközi médiától és a nyilvánosság ellenőrzésétől; fájjalja és elítéli, hogy e cenzúra a belügyminiszter és az igazságügy-miniszter nem kormányzati szervezeteknek, politikai pártoknak és tömegmédiának küldött levelei révén továbbra is folytatódik;
12. határozottan elítéli a moldovai hatóságok azon döntését, hogy kiutasították a román nagykövetet és vízumkötelezettséget vezettek be az európai unió ezen tagállamának polgáraival szemben; kitart amellett, hogy elfogadhatatlan az uniós polgárokkal szembeni, nemzeti hovatartozás alapján történő hátrányos megkülönböztetés, és felszólítja a moldovai hatóságokat, hogy állítsák vissza a vízummentességet a romániai állampolgárok számára;
13. ezzel együtt sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy a moldovai állampolgárok számára történő vízumkiadás feltételei, különösen a pénzügyi feltételek enyhítése és a szabályozottabb utazási feltételek megteremtése érdekében vizsgálják felül az EU Moldovai Köztársasággal szembeni vízumrendszerét; reméli azonban, hogy a moldovai állampolgárok nem arra fogják majd felhasználni a jobb vízum- és utazási rendszer előnyeit, hogy tömegesen kivándoroljanak az országból, hanem ez majd arra ösztönzi őket, hogy aktívan hozzájáruljanak hazájuk további fejlődéséhez;
14. megállapítja, hogy az EU-tagállamoknak az eseményekben való részvételére vonatkozó állítások alaptalannak tűnnek, és a Moldovai Köztársaságba indított eseti küldöttség tanácskozásai során ezeket nem vitatták meg és nem is ismételték meg;

15. kéri, hogy a moldovai kormány a tüntetők által állítólag elkövetett bűncselekményekkel és idegen kormányok részvételével kapcsolatos állításait haladéktalanul támassza alá lényegi bizonyítékokkal;
16. tudomásul veszi a moldovai hatóságok azon nyilatkozatait, miszerint az „április 7-i állampuccskísérlettel” kapcsolatban büntetőeljárást indítanak, és kéri, hogy a vizsgálatot átlátható módon folytassák le, és tisztázzák a moldovai hatóságok valamennyi olyan állítását, amely egy vagy több harmadik ország ezen eseményekben való esetleges részvételét érinti;
17. miközben elítéli az erőszak és a vandalizmus minden megnyilvánulását, elfogadhatatlannak tartja, hogy minden tiltakozást bűncselekménynek és egy állítólagos „alkotmányellenes összeesküvésnek” állítsanak be; úgy véli, hogy a békés tüntetéseket a választások tisztaságával kapcsolatos kételyek és az állami intézményekkel kapcsolatos bizalmatlanság, valamint a Moldovai Köztársaság társadalmi és gazdasági helyzetével való elégedetlenség jelentős mértékben táplálta;
18. úgy véli, hogy az ellenzéki pártokkal, a civil társadalommal és a nemzetközi szervezetek képviselőivel folytatott konstruktív párbeszéd az egyetlen út, amely a Moldovai Köztársaságot kivezeti a jelenlegi helyzetből;
19. hangsúlyozza, hogy új választások esetén konszenzusra lesz szükség az ellenzék és a kormány között a választási eljárást javító konkrét intézkedésekről;
20. ismételten hangsúlyozza az igazságszolgáltatás és a média függetlenségének jelentőségét, és további lépéseket sürget az összes média és ezen belül a Moldovai Rádió és Televízió szerkesztői függetlenségének biztosítása, valamint a ProTV csatornával szembeni megfélemlítések és az engedélyének meghosszabbításával kapcsolatos fenyegetések megszüntetése, a moldovai választási törvény jelentős javítása érdekében, amelyek mind alapvető fontosságúak minden jövőbeli választási folyamat és a Moldovai Köztársaság demokratikus megszilárdítása szempontjából;
21. sajnálattal veszi tudomásul, hogy a moldovai kormány semmilyen erőfeszítést nem tett, hogy a velencei bizottság javaslatainak megfelelően lehetővé tegye a szavazást a külföldön élő moldovai állampolgárok számára; sürgeti a moldovai hatóságokat, hogy megfelelő időben fogadják el az ehhez szükséges intézkedéseket;
22. hangsúlyozza, hogy jelentős eltérések tapasztalhatók az EBESZ/ODIHR által a választások lebonyolításáról készített előzetes jelentés, illetve számos moldovai nem kormányzati szervezet széles körű szabálytalanságokkal kapcsolatos értékelése között; rámutat arra, hogy ezeket a jelentős eltéréseket figyelembe kell venni az EBESZ/ODIHR választási megfigyelő tevékenységeinek és az EU nemzetközi választási megfigyelő missziókban való részvételének esetleges jövőbeli felülvizsgálata során;
23. úgy véli, hogy a Moldovai Köztársaságban élőkkel szembeni hitelességének megőrzése érdekében az EU-t be kell vonni a jelenlegi helyzet proaktív, mélyreható és átfogó kezelésébe; sürgeti, hogy a Tanács fontolja meg egy jogállamiság-misszió Moldovai Köztársaságba való kiküldésének lehetőségét annak érdekében, hogy segítséget nyújtson a bűnüldöző hatóságoknak reformfolyamatuk végrehajtásában, különösen a rendőrség és az igazságszolgáltatás területén;

24. hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak, a Tanácsnak és a tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk az európai szomszédsági politikai programot, és különösen a keleti partnerségre vonatkozó új programot a nagyobb stabilitás, a jobb kormányzás és kiegyensúlyozottabb gazdasági fejlődés érdekében a Moldovai Köztársaságban és keleti szomszédainál;
25. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a Moldovai Köztársaság számára az emberi jogok és az alapvető szabadságok terén rendelkezésre álló uniós támogatás hatóköre szélesebb legyen, elsősorban a demokrácia és az emberi jogok európai eszközének és az európai szomszédságpolitikai eszköz rendelkezéseinek teljes körű felhasználása révén; felszólítja a Bizottságot, hogy nyújtson be részletes jelentést az összes európai támogatás Moldovai Köztársaságban történő felhasználásáról, különös tekintettel a felelősségteljes kormányzás és a demokratikus fejlődés céljaira előirányzott támogatásokra;
26. kéri a Tanácsot és a Bizottságot, hogy erősítsék meg az EU moldovai különmegbízottjának megbízatását, mind hatáskör, mind pedig eszközök tekintetében;
27. megismétli, hogy támogatja a Moldovai Köztársaság területi integritását, és rámutat arra, hogy erőteljesebb uniós szerepvállalásra van szükség a Dnyeszteren túli régió kérdésére vonatkozó megoldás megtalálása tekintetében;
28. ismételten hangsúlyozza, hogy az Európai Uniónak hatáskörén belül mindent meg kell tennie azért, hogy valódi európai jövőt ajánljon a Moldovai Köztársaság népének; sürgeti a Moldovai Köztársaság és Moldova partnereinek valamennyi politikai erőit, hogy ne éljenek vissza a jelenlegi bizonytalan helyzettel, és ne térítsék le Moldovát az Európa felé vezető útról;
29. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európa Tanács és az EBESZ parlamenti közgyűlésének, valamint a Moldovai Köztársaság kormányának és parlamentjének.